

Dames en heren,

Zoals u weet, was het de bedoeling dat Vlaams viceminister-president Dirk Van Mechelen hier vandaag het woord tot u kon richten. Omwille van een bijeenkomst met de andere leden van de Vlaamse Regering kon hij hier in extremis toch niet zijn. Het is mij evenwel een waar genoegen om hier vandaag namens hem het woord tot u te kunnen richten.

Oostende en de zee zijn uiteraard altijd onlosmakelijk verbonden geweest. Het hoeft dan ook niet te verwonderen dat Oostende een lange maritieme traditie heeft en dat de ontwikkeling van de stad steeds verband hield met dat water.

Op vele plaatsen in de stad zijn nog sporen terug te vinden van dat maritieme verleden: rechtstreeks of onrechtstreeks, opvallend of eerder verborgen, goed bewaard of op plaatsen waar uitdagingen op ons wachten.

Het is echter de laatste jaren dankzij initiatieven als Oostende voor Anker dat Oostende zich meer en meer bewust wordt van die rijkdom en de mogelijkheden die dat met zich meebrengt. Maar niet alleen in Oostende is dat het geval. Sinds enkele jaren zet ook de Vlaamse overheid in op de unieke positie en waarde van het watergebonden erfgoed. Oostende komt daarbij ook aan bod: denken we maar aan de bescherming van de Crangon als eerste beschermd varend erfgoed in Vlaanderen of aan het maritiem archeologisch team dat hier zijn uitvalsbasis heeft.

In opdracht van de provincie West-Vlaanderen voerde VCM-Contactforum voor Erfgoedverenigingen enkele jaren geleden een studieopdracht uit naar de mogelijkheden voor het maritiem erfgoed aan de kust. Van de verschillende aanbevelingen zijn er ondertussen reeds enkele in de praktijk gebracht.

Zo is er bijvoorbeeld een begin gemaakt met de ontsluiting van de archieven van de diensten van de scheepvaart, is het visserijmuseum in Oostduinkerke opnieuw geopend,....

Eén van de belangrijkste aanbevelingen had echter betrekking op de ontwikkeling van de potentie inzake watergebonden erfgoed van de Oostendse oosteroever met de aanwezigheid van de slipway, van de Maritieme Site Oostende, van de dokken, van het militair erfgoed met Fort Napoleon en de batterijen Halve Maan en Hundius.

Concreet werd daarbij ook het idee van een museumhaven naar Nederlands model geopperd. Een museumhaven als plaats waar historische vaartuigen verzameld konden liggen, maar vooral ook een plaats waar de eigenaars van die historische schepen faciliteiten aangeboden kregen om onderhouds- of herstelwerken uit te voeren of te laten uitvoeren. Kortom een museumhaven als dynamisch gegeven met varend en dus functionerend erfgoed, dat uitvaart, weer naar zijn ligplaats komt, waar aan gewerkt wordt,...

Nu, enkele jaren later, krijgt dat theoretische concept stilaan concrete vorm, getuige daarvan deze studiedag op initiatief van Buitengoed.

Vlaams minister Dirk Van Mechelen is deze evolutie sterk genegen, omdat ze een duidelijke meerwaarde betekent voor het beleid inzake het varend erfgoed. Bovendien is er een wisselwerking mogelijk met andere recente initiatieven.

Zoals dat voor al het erfgoed het geval is, is het ook zaak om het varend erfgoed in zo goed mogelijke staat te houden. Naar analogie met andere onderdelen van ons erfgoed is het de bedoeling dat regelmatig onderhoud zoveel mogelijk wordt aangemoedigd en dat grondig herstel of restauratie eerder de uitzondering dan de regel vormt.

Minister Van Mechelen maakte vanaf 2008 dan ook middelen vrij voor het opstarten van een team varend erfgoed binnen de werking van Monumentenwacht. Net zoals voor het bouwkundig en binnenkort ook voor het archeologisch erfgoed zal dit gespecialiseerde team op basis van een grondige inspectie toestandsrapporten opstellen en aanbevelingen doen inzake onderhoud.

Bewust wordt ernaar gestreefd om deze specifieke werking van Monumentenwacht te koppelen aan plaatsen met historische watergebonden infrastructuur. De standplaats zijn de voormalige scheepswerven Van Praet-Dansaert in Baasrode. Het is de bedoeling dat er op termijn nog wordt gezocht naar andere plaatsen waar de Monumentenwachters hun inspecties kunnen uitvoeren. Het komt er daarbij op aan dat zowel alle soorten schepen kunnen worden geïnspecteerd en dat er gezocht wordt naar plaatsen met een strategische ligging. Naast Baasrode wordt ook gedacht aan Lanklaar, aan Antwerpen en aan de Oostendse oosteroever. Ook vanuit dat oogpunt worden de vorderingen in dit dossier met veel belangstelling gevolgd.

Dames en heren,

Het is duidelijk dat de Oostendse oosteroever inzake erfgoed heel veel mogelijkheden te bieden heeft. Naast de museumhaven ziet Vlaams minister Van Mechelen ook nog heel wat opportuniteiten op het vlak van het militair erfgoed dat in Oostende en elders aan de kust aanwezig is. Zoals geweten, streeft de minister ernaar om in 2014 de slagvelden van de Eerste Wereldoorlog door Unesco te laten erkennen als werelderfgoed. Het is wellicht een uitstekende gelegenheid om zaken als de raid op Zeebrugge of de lotgevallen van de Vindictive terug meer op de voorgrond te plaatsen.

Maar er is meer: inzake militaire kustverdediging beschikt Vlaanderen in het algemeen en Oostende in het bijzonder over internationale troeven. Met het Fort Napoleon, het domein Walraversijde en met relictten zoals de batterijen Hondius en Halve Maan is het mogelijk om op enkele kilometers afstand authentieke getuigen van militaire architectuur van de Napoleontische periode tot de Tweede Wereldoorlog te tonen. Dit is ongeveer de enige plaats in gans Europa waar dat op deze manier en zo kort bij elkaar kan en biedt gegarandeerd nog vele groeimogelijkheden.

Minister Van Mechelen blijft ervan overtuigd dat onder andere in dat kader de heraanleg van het historische glacis van Fort Napoleon een onwaarschijnlijke opportuniteit zou zijn. Uiteraard moet dat gebeuren in overeenstemming met andere maatschappelijke noden en moet ervoor gezorgd worden dat er oplossingen komen voor de speelzone, dat voorzien wordt in eventuele noodzakelijke natuurcompensaties.

Minister Van Mechelen hoopt alvast dat de plannen voor de verdere ontwikkeling van de oosteroever ook op dit vlak een stimulans kunnen betekenen.

Als laatste maar niet onbelangrijk, op 18 juli 2008 keurde de Vlaamse Regering op voorstel van minister, Dirk Van Mechelen, het voorontwerp gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan (GRUP) voor de afbakening van het regionaalstedelijk gebied Oostende goed. Met dit plan worden de contouren vastgelegd waarbinnen de badstad zich de komende jaren kan ontwikkelen. Daarbij wordt vooral aandacht besteed aan een gezonde mix van wonen, werken en ontspannen.

Het plan bevat eveneens achttien deelplannen waaronder het deelplan Oosteroever. Hierin worden, naast wonen, ook bijkomende mogelijkheden gecreëerd voor handel, bedrijvigheid, diensten, horeca, alsook recreatie, cultuur en onroerend erfgoed.

De oosteroever bezit, door zijn ligging (aan zee, strand, duinen, haven) over unieke potenties om uit te groeien tot een hoogwaardig en volwaardig stadsdeel met ruimte voor woon- toeristisch- recreatieve, tewerkstellings- en stedelijke functies omwille van de nabijheid van de stad met haar voorzieningen en vervoersmogelijkheden, de haven en de duinen met hun natuurwaarde, het unieke landschap en zijn beeldbepalende monumenten; het Fort Napoléon en het militair hospitaal. Deze monumenten vormen bovenlokale attractiepolen die een bijzondere rol vervullen in de opwaardering van het deelgebied Oosteroever.

Ook binnen dit kader kan de ontwikkeling van de Oostendse museumhaven alleen maar toegejuicht worden vanwege zijn belangrijke rol in de herontwikkeling van het Deelgebied Oosteroever en zijn synergetisch effect. Zijn lokale en bovenlokale impact voor dit gebied zijn onmiskenbaar.

Met deze laatste toejuichende woorden, wens ik u, mede namens Dirk Van Mechelen, nog een inspirerende studiedag toe.